

ایران از جزئیات اجرای طرح هوشمندسازی اعطای یارانه آرد و نان گزارش می‌دهد

نان هوشمند

«هوشمندسازی اعطای یارانه آرد و نان» طرحی که نه فقط آرد و نان بلکه حکمرانی اقتصادی مبتنی بر داده را رقم زده و به محک تجربه کشاند.

قانون بودجه سال ۱۴۰۱ مصوب مجلس شورای اسلامی، مسئولیت مدیریت ارز ترجیحی را به دولت سپرد و بر همین مبنا بود که دولت سیزدهم طرح مردمی سازی و توزیع عادلانه یارانه ها در موضوع کالاهای اساسی را از اردیبهشت ماه سال جاری در دستور کار خود قرار داد.

نان به عنوان «آخرین سنگر معیشتی مردم» در میان کالاهای اساسی، برای دولت از اهمیت و جایگاه ویژه ای برخوردار است و طی ابلاغ ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۱ از طرف دفتر معاون اول رئیس جمهور، مسئولیت طراحی و پیاده سازی زیرساخت مدیریت هوشمند و عادلانه یارانه آرد و نان به وزارت امور اقتصادی و دارایی در قالب طرح مدیریت هوشمند یارانه آرد و نان (مهیا) واگذار شد. طرح مهیا بعد از پروژه کارت سوخت و تجهیز ۳۰۰۰ جایگاه توزیع سوخت، شاید بزرگترین زیرساخت سخت افزاری و نرم افزاری برای مدیریت توزیع یک کالای یارانه ای در ۱۵ سال گذشته است که در دولت سیزدهم، تنها کمتر از ۴ ماه از در سطح کشور به فراگیری بالای ۹۵ درصد در اجرای آن رسید و حالا با فراهم شدن امکان سنجش فراگیر عملکرد واحدهای پخت نان در سراسر کشور، امکان بازرسی هوشمند و مدیریت و توزیع هوشمند تخصیص گندم و آرد یارانه ای هم در کشور فراهم خواهد شد.

بر اساس اعلام وزارت اقتصاد در این طرح، معیار رفتار صحیح نانوایان و مشتریان، میانگین رفتار خرید یا فروش نان در آن منطقه است و لذا تفاوت الگوهای مصرف نان در مناطق مختلف جغرافیایی، در طرح به صورت خودکار پشتیبانی می شود.

از دیگر ویژگی‌های بارز طرح هوشمند سازی یارانه آرد و نان این بود که برای دولت بار استقرار زیرساخت ها را نداشت چرا که پیاده سازی این زیرساخت عظیم

و فراگیر به واسطه سرمایه گذاری و عاملیت اجرایی و مالی به بانک عامل سپرده شد. ۱۰۰ روز پس از اجرای این طرح، آمارها حاکی از توفیق دولت در فاز اول پروژه است. محمد جلال، مشاور وزیر امور اقتصادی و دارایی در گفت‌وگو با ایران در تشریح گزارش عملکرد ۱۰۰ روزه اجرای این طرح می‌گوید: کارتخوان های هوشمند موضوع این طرح، بیش از ۹۵ درصد فروش نان سنتی در کشور را تحت پوشش قرار داده اند و سنجش رفتار و عملکرد واحدهای پخت نان در سراسر کشور و امکان هشداردهی پیامکی به تفکیک نانوایان و بازرسی هوشمند و مدیریت و توزیع هوشمند تخصیص گندم و آرد یارانه ای، فراهم شده است.

وی می‌گوید: هم اکنون روزانه بیش از ۸.۹ میلیون تراکنش خرید نان، در کارتخوان های موضوع این طرح با ارزش ریالی مجموعاً ۸۲ میلیارد تومان و در قالب ثبت فروش بیش از ۱۰۵ میلیون قرص انواع نان ثبت می شود. به گفته وی داده های مذکور حاکی از ۳۰ درصد افزایش تعداد تراکنش های کارتخوان های نانوائی ها قبل از آغاز طرح و کاهش ۴۰ درصدی مبلغ خرید مردم از کارتخوان نانوائی هاست. در واقع بعد از اجرای طرح، خرید نقدی نان به شدت کاهش و تراکنش های غیرمرتبط با خرید نان تا حد زیادی از کارتخوان های مستقر در نانوائی ها حذف شده است.

جلال توضیح می‌دهد: با شروع فاز دوم طرح با همکاری مشترک وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صمت و وزارت امور اقتصادی و دارایی و ترمیم کمک هزینه جبران افزایش دستمزد و اجاره نانوایان و شناورسازی و متناسب سازی تخصیص آرد یارانه ای به میزان عملکرد قابل قبول ثبت شده نانوادرکارتخوان های هوشمند، فراگیری کامل در مورد استقرار کارتخوان های هوشمند در نانوائی های کشور محقق خواهد شد.

بر اساس این گزارش یک صد روزه هم اکنون میانگین آرد مصرفی به ازای هر قرص نان در کشور، ۱۴۸ گرم و میانگین قیمت هر

قرص نان حدود ۷۲۸ تومان است و برآورد می شود که نیاز روزانه کشور در حوزه نان سنتی، ۱۲۰ میلیون قرص انواع نان در روز می باشد. در حوزه نان سنتی، به طور متوسط، ۳۸ درصد آرد برای تولید نان لواش، ۲۵ درصد برای تولید انواع نان تافتون، ۲۵ درصد برای تولید انواع نان بربری و ۱۰ درصد برای تولید نان سنگک و ۲ درصد برای سایر انواع نان مورد استفاده قرار می گیرد. متوسط میزان مصرف آرد یارانه ای در کشور روزانه حدود ۲۳۱۰۰ تن است که برآورد نیاز کشور در تامین نان مردم، حدود ۱۸ هزار تن است. مشاور وزیر اقتصاد اعلام می کند: از آغاز طرح تا کنون، فروش بیش از ۵ میلیارد و ۳۵۰ میلیون قرص نان در قالب ۴۱۰ میلیون تراکنش خرید نان توسط بیش از ۷۶ میلیون کارت بانکی یکتا در سامانه، ثبت شده است. علاوه بر این موارد، ثبت فروش نان غیر واقعی، جابجایی کارتخوان ها و انتقال کارتخوان به واحد صنفی دیگر، تولید تراکنش های جعلی توسط برخی نانوایان و ... به منظور سواستفاده از کمک هزینه دولت به نانوایان یا بهره مندی غیر عادلانه از آرد یارانه ای، با تحلیل داده ای سوابق رفتار نانوایان در کارتخوان های هوشمند، به صورت مداوم در حال شناسایی است و در صورت تکرار، تبعات معنی دار مالی و حقوقی برای نانوایان در پی خواهد داشت.

■ تقلب فقط ۳ درصد

قاعدتاً چنین طرحی ممکن بود با تقلب و سوء استفاده از سوی برخی مواجه شود اما آمارها حکایت از همراهی نانوایان و مردم دارد به طوری که سبحانیان تأکید می‌کند: ثبت فروش نان غیر واقعی و تولید تراکنش های جعلی توسط برخی نانوایان بابت سوءاستفاده از کمک هزینه ۱۵ درصدی، صرفاً از طرف کمتر از ۳ درصد نانوایان مشاهده شده است که بیش از ۱۲ درصد کل کمک هزینه ها را دریافت کرده اند و به صورت دقیق توسط مدیران استانی، عودت منابع در دستور کار قرار گرفته است.